

Letnik XXXIX – avgust 2014, št. 3
ISSN 1318-9484

Igrivo razpoloženje v Volčjem Potoku

foto Anton Doma

Iz vsebine:

- **Informacije z upravnega odbora društva**
- **Člani poročajo o izletih: Travnj vrh, Gorjanci, Čaven, Pristovski Storžič, Grmada nad Ortnekom, Gorjanska planina, Hudičev boršt**
- **Oznake na planinskih poteh**
- **Predlog za izlet – Rački ribniki in botanični vrt**
-

Izdaja Planinsko društvo Viharnik, Gregorčičeva 20, Ljubljana.

Prva številka glasila v tekočem letu izide sredi meseca februarja (gradivo za občini zbor), ostale tri številke pa v začetku meseca maja, septembra in januarja. Vaše prispevke za objavo pričakujemo do sredine meseca aprila, avgusta in decembra na e-naslov <nevenka.kanduc@gmail.com>.

Uredila: Nevenka Kanduč, lektorirala: Ema Miklavič

Članarino lahko poravnate pri g. Mariju Geču vsak delavnik med 12. in 15. uro, in sicer po predhodnem telefonskem dogovoru z njim na tel. št. 01/ 478 97 22

UVODNIK

Spoštovani viharniki!

Uredniški odbor glasila PD Viharnik z veseljem ugotavlja, da ste se v zadnjem obdobju kar potrudili in pripravili lepo število zanimivih člankov in posredovali veliko zanimivih fotografij z vaših izletov.

Med pisci smo poleg članov, ki radi kaj napišejo, zasledili tudi nova imena. Hvala vsem, ki ste namenili nekaj svojega prostega časa za to, da lahko lepe trenutke z viharniških izletov s pisano besedo doživijo tudi preostali člani, ki se iz kakršnihkoli razlogov izletov niso udeležili. Hvala tudi vodnikom, ki se na svojih izletih velikokrat angažirajo in pridobijo člana, da bo pripravil prispevek o izletu. Le tako naprej.

Ob tej priložnosti pa naprošamo vse člane, da nam po lastnem izboru posredujejo tudi fotografije, ki so jih opravili na svojih lastnih poteh v naravo. Te bomo po izboru in glede na letni čas uporabili za naslovnice glasil. Prepričani smo, da razpolagate z veliko lepimi posnetki. Zelo zadovoljni pa bomo, če boste vaše posnetke opremili tudi s krajšim tekstom. V tem primeru bi vaše fotografije lahko objavili tudi v naši rubriki »utrinki iz narave«. Več ko bo prispevkov, zanimivejše bo glasilo.

Z veseljem bi objavili tudi kakšno vašo izkušnjo ali napotek, ki bi jo/ga radi delili tudi z ostalimi člani, in menite, da bi jim lahko prišel prav na poti v naravo, planine ali gore.

Glasilo se že vrsto let oblikuje po nekaterih ustaljenih smernicah in predlogah. Zelo dobrodošlo bi bilo, če bi nam podali kakšno mnenje oz. pobudo, v kateri smeri bi mogoče naše glasilo dopolnili, nadgradili, spremenili itd. Vsako vašo pobudo bo uredniški odbor proučil, se do nje opredelil. S skupnimi močmi bi tako oblikovali še pestrejše in zanimivejše vsebino glasila.

Uredniški odbor

INFORMACIJE Z UPRAVNEGA ODBORA

V zadnjih sedmih mesecih so člani UO PD Viharnik na svojih sejah obravnavali kar nekaj perečih vprašanj ter problematike in s tem v zvezi tudi sprejeli določene odločitve. O pomembnejši problematiki in sprejetih sklepih podajam v nadaljevanju tega prispevka krajšo informacijo.

- Društvo bo za potrebe sej UO tudi v bodoče koristilo prostor Četrtna skupnosti Ljubljana Center na Štefanovi ulici 11, ki nam ga nudijo. Društvo ima prostorske težave s hrambo tekočega arhiva. S tem v zvezi si bomo prizadevali, da bi v teh prostorih sčasoma pridobili tudi omaro za tekoče arhiviranje dokumentacije.
- Za ohranjanje pridobljene licence vodnikov bosta morala vodnika Boris Jesenšek in Slavica Dudanova letos opraviti izpolnjevanje. Po predhodni njuni potrditvi se ju napoti na potrebno izpolnjevanje.

V društvu je potrebno tudi okrepiti vodniške vrste, zato je bil podprt predlog, da se planinko Anico Žmavc, ki je postala naša članica, prijavi na izobraževanje za vodnico.

- Naše društvo bo 40-letnico obstoja obeležilo z lahkim planinskim izletom na Brkine, in sicer dne 4. oktobra 2014, kot smo že poročali v glasilu Viharnik št. 2.
- Na podlagi novih Pravil društva, ki so bila sprejeta na letošnjem občnem zboru, je potrebno novelirati še štiri predpise, in sicer: Pravilnik o priznanjih, Pravilnik o delu vodniškega odseka, Pravilnik o varovanju osebnih podatkov in Naravovarstveni pravilnik. Osnutki dopolnitev navedenih pravilnikov so že bili obravnavani na sejah UO. Dokončno pa bodo morali biti oblikovani do občnega zбора, na katerem bodo člani o njih glasovali.
- Stroški gostovanja (spletna stran) so pri dosedanjem ponudniku storitev precej visoki, zato je bil sprejet sklep, da izberemo novega ponudnika. Novi e-naslov društva

je: www.pd-viharnik.si, novi naslov e-kontakta pa je info@pd-viharnik.si. V letu 2014 se bo opravila popolna prenova spletne strani PD Viharnik.

Urednica

PRISPEVKI NAŠIH ČLANOV O OPRAVLJENIH POHODIH IN IZLETIH

TRAVNI VRH

Helena je zjutraj prav vsakega posebej sprejela s svojim širokim nasmehom in ga posadila ali v Alenkin avto ali v Bačev kombi in že smo se peljali proti Kalcam. Tam nekje je vstopil naš vodnik ing. Jože Omerzu in le nekaj kilometrov dlje smo prečili nekdanjo mejo med SHS in Italijo.

Jože, ki je posebljena enciklopedija, nam je pripovedoval o polpretekli in daljni zgodovini njegovih krajev in gozdov. Govoril je o tem, kar so nam v teh krajih zapustili Rimljani, o tem, kar je ostalo po Napoleonovih časih, kar nam je zapustila naša in tuja gosposka, ki se je je komunistična Jugoslavija prav grdo znebila – ne glede na njene včasih zelo napredne, ljudem in gozdovom koristne načrte.

Pomislila sem, da ne bi bilo slabo, če bi Windischgrätzi še imeli pri nas svoj vpliv... Zakoračili smo po »zaklenjeni« gozdni cesti. Tesno nam je bilo ob opazovanju nesrečnega gozda, ki ga je razdejal požled. Kako so morala trpeti in ječati drevesa, ko jim je zmrzal lomila debla! Srce mi je zaigralo šele, ko smo gledali jelke. Nekoč so se mi zdele prava redkost, odkar pa nam Italijani pošiljajo malo manj onesnaženega zraka, so naša drevesa spet začela rasti. Morda bodo zanamci spet živeli ob bukovo-jelovih gozdovih, ki sodijo v naše kraje?

Jože nam je kazal drevesa in videli smo nekaj zaradi lubadarja umirajočih smrek. Toda »Jožetovi« gozdovi si bodo kljub nedavni katastrofi opomogli.

Saj so še dokaj naravni, mešani in lubadar jim ne bo mogel do živega. V njih se bodo še vedno objemali črni planinski močeradi, še vedno bomo morda v njih srečali ljubke slepce, ki so zaradi mraza tako otrpli, da niti zbežati ne morejo...Saj se spomnite dveh močeradov, mar ne?

Planinski močerad

*Planinski črni močerad
v gorah bi se ženil rad,
x ljubko roko preko rame
močeradkinjo objame.*

*Nežno se oba držita
in se skupaj zavrtita...
mamici čex nekaj let
pride močerad na svet.*

Oplojena jajčeca in ličinke planinskega močerada se v materi razvijajo zelo dolgo. Zaradi trdih gorskih razmer se mali močerad razvija v materinem telesu. Razvoj od jajčeca preko paglavca do močerada lahko traja tudi štiri leta, kar je odvisno od razmer v hribih. Rodi se živ mladič, ki je takoj sposoben samostojnega življenja. Med razvojem se je hranil z jajčeci, ki se niso razvijala v močerade (zato običajno pride na svet samo en – izjemoma dva otročka). Doživijo starost 15 let. SO Z ZAKONOM ZAŠČITENI!
Planinski močeradi so ljubka, družabna bitja. Nežnost med samčkom in samiciko me je prav očarala.

Helena mi je na izletu naročila, naj napišem članek. Bila sem obupana, pa je priskočil na pomoč Jože. Napisal je vse, česar jaz nisem znala, zato pošiljam kar njegov članek, poleg tega pa še kratko planinsko zgodbo, ki nam jo je podaril ob slovesu.

Začeli smo ob cesti Kalce- Hrušica pri Fürštovi bajti oz. nekdanji cestni postaji, kjer so menjali konje za poštne kočije . Po gozdni cesti postojnskih gozdarjev smo prišli do preseke, kjer se začnejo ljubljanski gozdovi. Nadaljevali smo po vlakah v smeri Travnega vrha. Pot je bila zametana z vejevjem, ostanki letošnjega požleda, pa nas je potegnilo čez drugo

preseko v gozdove tolminskih gozdarjev. Zato prvi vrh, ki smo ga zavzeli, ni bil pravi.

Spustili smo se preko sedla, opazili kakšen meter široko luknjo (brezno) in se povzpeli na pravi Travni vrh, (ndm.v. 928 m) s triangulacijskim kamnitim mejnikom. Na njem je zabeleženo leto postavitve 1868, z vzhodne strani črki HL, Herschaft Leutsch, na zahodni strani HW, Herschaft Wipach, Vipava, upravitelj knez Lantieri.

Razgleda s Travnega vrha ni bilo, nizki oblaki so komaj zadrževali dež. Spustimo se nižje proti gozdni cesti, ki vodi v Hotedršico, a napredujemo počasi, ker nas

motijo veje in cela porušena drevesa od požleda. Ko pridemo do ceste, nam gre hitreje, saj je le-ta urejena. Vendar bližnjice proti opuščeni kasarni rapalske Italije-Musolini ne moremo uporabiti, saj je neočiščena.

Kljub časovnem zaostanku si ogledamo kamnitobetonske zidove kasarne, ki so še po devetdesetih letih lepo ohranjeni. Srknemo kapljico domačega in pojemo skorjo kruha. Spustimo se po široki vlaki v Bazinovo dolino, ki je posebnost, saj ima izvir tekoče vode, ki na izviru in nekaj metrov struge tudi ponikne. Iz Napoleonovih časov pa je ostalo ime Bazen-voda, torej Bazinova dolina.

Proti koncu je nekaj opuščениh hišk in dve vzdrževani vikendici. Na začetku doline pa so naseljene hiše domačinov, ki se poleg službe preživljajo tudi z dopolnilnimi dejavnostmi. Posek, spravilo, izdelava lesa in lesnih izdelkov. Tod imajo tudi asfaltirano cesto, ki vodi v Hotedršico, čeprav je bližnjica po gozdu nekaj km krajša.

Da bi hitreje prišli do prehrane v Hotedršici, smo poklicali našega Bačija s kombijem, pa smo imeli težave z mobijem, ker je signal bil le ponekod. Prijazna gospodinja "pri Vitez" nas je spustila v prvo nadstropje svoje hiše, kjer nam je zveza uspela. Kmalu smo se znašli v prijazni gostilni Turk in zaključili pohod.

Preden so nas postregli, je vodnik Jože prebral še svoj zapis spomina na neko davno planinsko družbo.

Nasvet iz teme v planinski koči

Bil je lep avgustovski dan, tretja sobota, ko planinci najraje hodimo na Triglav. Hodimo prijatelj Mitja, njegova žena in moja žena, prvo na Komno, potem po poti proti Koči pri triglavskih jezerih. Hodimo za mešano družbo, vzorno, sem in tja srknemo kapljico domačega, razgledujemo se, občudujemo zdaj bohinjske zdaj triglavske vrhove, milina v prijateljski navezi. Trikrat hura vsem planincem, župniku Jakobu Aljažu in vsem njegovim posnemovalcem. Kočo pri Triglavskih jezerih že vidimo, rezervacija za spanje je v žepu, hrana v nahrbtniku, vse zagotovljeno z žigom in podpisom... A kaj! Od severa so se privlekle nekakšne meglice, še preden smo bili v koči, je že medlo, sprva hinavsko in na drobno, pozneje se utrga snežna ploha. Reši se, kdor se more! Vsi v kočo in na toplo. Ob devetih, ko se mrak zgosti, kočar kar poka po šivih, toliko je v njej planincev. Oskrbnik, star maček, ki ve, kako je treba z ljudmi, nam pove: »Imamo tako navado, vse bomo dali pod streho, spali boste na toplem.«

Ko se nahranimo, pride oskrbnik. "Pljunimo v roke," reče. »Mize skup, stole na kup, pa ob zid, zdej pa fantje, ...vsakemu modroc, pa po tleh, vi tastari štirje s parom dek in žimnic v kot, pol pa naprej, modroc do modroca. Kaj pa punce? Ja, punce, vsaki deko, pa gredo k fantom! Vse prav?« Vse prav! Hitro je bil mir, vsak je čuval svoj tesni prostorček in hvalil milost usode za dobljeni prostor in deko, kazalo je, da bo mirna noč. A ne, ... tok,tok, na vrata, vrata se odprejo, v osvetljenem vratnem okviru stoji mlad fant, lep, le malo bolj okrogel, poln upanja reče: »Puncee, ... ktera me če? Ktera me vzame?« Tišina, marsikatero moško dušo je stiskalo, ...če se moja premisli?, nato pa odrešilne besede suhca iz leve teme ... »Ktera le, k' si pa tolk debel,« ... in milostni udarec glasu z desne teme, »...bi jo dobu prej, ko bi bil neumen!«

Ho, ho,... he, he,... hiiii. Luč ugasne. Konec predstave.

**Alenka Dobeic in
Jože Omerzu**

GORJANCI

V soboto, 10. maja 2014, se nas je mala skupina planincev odpravila na Dolenjsko. Gorjanci predstavljajo planotasto hribovje v jugovzhodni Sloveniji, raztezajo se od savske doline na vzhodu do črmošnjiške doline na zahodu. Po najvišjem slemenu, kjer je razvodnica med rekama Krka in Kolpo, poteka državna meja. Tu se prepletajo panonske in kraške pokrajinske značilnosti.

V Novem mestu se nam je pridružil planinski vodnik Borut in botanik Marjan, ki pozna skoraj vse planinske rožice. Odpeljali smo se proti vasi Gabrje, zavili proti Miklavžu in se pripeljali kar precej visoko.

Pri Krvavem kamnu, ki se nahaja ob križišču poti, ki vodita z Gosposodične in Miklavža na Trdinov vrh, smo začeli naš planinski pohod. Krvavi kamen je kamniti osamelec na Gorjancih, ki ga spremlja mnogo legend, ena pravi, da kamen označuje mesto, kjer so pri določanju meje živa zakopali nedolžna fanta in dekle, njun grob pa zaznamovali s kamnom, ki je dobil ime Krvavi kamen.

Hojo po Gorjancih smo začeli in zaključili pri Krvavem kamnu.

Pot smo nadaljevali po travnikih mimo planinskega doma, ki leži pod cerkvijo svetega Miklavža. Nato smo se začeli počasi vzpenjati po gozdni poti in po košeninah z redkimi rastlinskimi vrstami, ki nam jih je sproti predstavljal Marjan in tudi za vsako povedal njene značilnosti ter jih poimenoval tudi v latinskem jeziku. Prava botanična enciklopedija!

Tako smo prispeli na najvišjo točko, Trdinov vrh (1178m), kjer smo si privoščili počitek in malico, nekateri pa so nabirali čemaž in druge užitne rastline. Na vrhu so ostanki cerkvice sv. Jere, ki je bila prvič

omenjena v listini iz leta 1447, danes pa so od nje vidne samo ruševine, nad katerimi so leta 2012 postavili streho.

Na izletu je vedno tudi čas za klepet.

Pot smo potem nadaljevali navzdol in ob poti nam je Marjan pokazal ostanke pragozda in seveda nove in nove rožice.

Prispeli smo do Planinskega doma pri Gosposodični (828m), ki so ga postavili Novomeščani. Med vojno pa je bil požgan, zato so leta 1949 na pogorišču postavili novo kočo, ki pa so jo večkrat prenovili.

Planinski dom na Gosposodični (vir: inter.strani)

Od doma je prostran razgled od zahoda proti severu, od Kočevskega roga prek Straške gore, Raduljskega hribovja, Krškega gričevja do Posavskega hribovja ter do Karavank in Kamniško-Savinjskih Alp na obzorju. V bližini lepo vidimo novomeško kotlino z Novim mestom, Tolsti vrh in obširno Krško polje. Tu smo si privoščili domače dobrote.

Nato smo se spustili še do čudežnega studenčka Gosposodična, ki je znan iz Bajk in povesti o Gorjancih pisatelja Janeza Trdine. Ena izmed bajk pripoveduje o gospodarici Mehovskega gradu, ki je sedem let in sedem mesecev ležala bolna in je niti sloveči zdravniki niso mogli ozdraviti.

Vsi pomlajeni in polepšani pri izviru Gospodične.

Pozdravil jo je zdravilni gorjanski koren, ki ji ga je dal berač, ko mu je dala večerjo in prenočišče v gradu. Mladost ji je povrnila voda, ki jo je pila iz studenčka, da se je počutila mlado kot takrat, ko je šla k poroki. Studenček se v spomin na ta dogodek imenuje Gospodična. Tudi mi smo se osvežili in si seveda povrnili malo mladosti, da smo se lahko vrnili na izhodišče naše poti, kjer nas je čakal naš prevoznik, ki nas je odpeljal nazaj proti domu.

Na rastišču redke in zaščitene pontske azaleje pri vasi Brusnice.

Rumeni sleč ali pontska azaleja.

Na poti smo si ogledali še posebno rastišče rhododendrona, ki je značilen samo za tisti predel in raste samo še na dveh krajih v Sloveniji. Dobre volje smo prispeli v Ljubljano, saj smo preživeli prečudovit dan.

Bojana Kmetič

ČAVEN - KUCELJ

Izlet na Čaven in njegov najvišji vrh Kucelj, ki meri 1237m, je bil predviden že v

mesecu aprilu, vendar je bil prestavljen zaradi slabe vremenske napovedi, tako da smo se na to pot odpravili 17. maja. Kljub bolj oblačnemu dnevu so bile prognoze, da padavin ne bo. Verjetno pa so se slabega vremena prestrašili naši člani, saj se je za ta izlet odločilo le pet viharnikov.

Z dvema osebnima avtomobiloma smo se odpeljali v Vipavsko dolino in parkirali nekoliko nad vasjo Vrtovin. Tam se nam je pridružil domačin in tudi planinski vodnik Valter Pirjevec, ki ga je naš vodnik Štefan Rojina spoznal na ogledni turi.

Pot nas je najprej vodila navkreber po bukovem gozdu. Naš prvi postanek je bil pri najbolj ohranjeni tehnični antični stavbi pri nas, vodnem stolpu. Antična stavba je hkrati tudi najvišja, saj meri 74 m. Lokalni vodnik nam je povedal, da so Rimljani ta objekt postavili v 5. stoletju ob studencu pitne vodne, saj je nedaleč stran potekala rimska cesta, ki je povezovala Oglej in Emono.

Vodni stolp, najbolj ohranjena tehnična antična stavba pri nas.

Nadaljevali smo pot skozi gozd. Mestoma smo se morali tudi kar precej potruditi, saj je bila strmina prav zahtevna, zato so na poti tudi ustrezna varovala. Ko smo premagali strme dele, pa smo bili poplačani z lepimi travnatimi strmalmi, ki so bile ozaljšane z množico raznobarnih travniških in planinskih rožic, npr. raznih

sviščev, kobulnic, kukavic, slizkov, strašnic, repuša, gorskega glavinca, itd. Izredno dominantna cvetlica v roza barvi, ki je spominjala na cvet lilije, me je še posebej prevzela, saj je doslej v naravi še nisem srečala. Kljub skrbnemu brskanju po internetu, da bi ugotovila ime te cvetlice, mi to ni uspelo.

Lepa roza cvetlica, ki ji ne vem imena.

Počasi smo prišli na vrh vzpetine, imenovane tudi Školj. Lokalni vodnik nam je povedal, da je bil Školj naseljen že v prazgodovini, za arheologijo pa je eno pomembnejših železnodobnih gradišč. Tu je nastala poznoantična naselbina, v času preseljevanja narodov je služila za zavetje prebivalcem iz doline. Vidno je še obzidje, ki je obdajalo utrdbo. Konec 5. stoletja je bila v Vipavski dolini velika bitka med Teodozijem in Teofilom (bitka je bila predvidoma v bližini Vrhpolja pri Vipavi), ki je imela velik pomen - tedaj naj bi v rimskem cesarstvu postala katoliška vera tudi uradna vera. Tedaj naj bi bila porušena tudi Castra (Ajdovščina) in njeni prebivalci naj bi se zatekli prav v to utrdbo.

Po legendah naj bi tu obstajalo tudi svetišče, že tedaj posvečeno svetemu Pavlu. Arheološke najdbe iz 7. in 8. stoletja pričajo o načinu življenja Slovanov. Sredi 16. stoletja je bila tu zgrajena podružnična cerkev sv. Pavla. V času jožefinskih reform v 18. stoletju je bila opuščena, nato pa na istih temeljih postavljena nova cerkev in sicer po drugi svetovni vojni. V času našega obiska so delavci ravno urejali okolico cerkvice.

Cerkvica sv. Pavla na Školju.

Nato smo odšli na razgledno točko, kjer smo imeli kot na dlani velik del Vipavske doline. Lokalni vodnik nam je povedal, da so domačini to točko poimenovali tudi Na kresu, saj so prav na tem mestu v času turških vpadov in preteče nevarnosti kot opozorilo okoliškim prebivalcem po potrebi zakurili kres. Na Kresu pri cerkvi sv. Pavla je bilo tudi zbirališče uporniških kmetov iz Vipavske doline v času tolminskih puntov.

Na razgledni točki Na kresu.

Po približno urici in pol hoje proti našemu planinskemu vrhu pa so počasi pričele naletavati prve dežne kapljice. Nismo se vdali in nadaljevali pot v pričakovanju, da bo dež kmalu ponehal. Dež se ni dal in padal je vedno močnejše. Da bi bili vsi bolj optimistični, sta oba vodnika med potjo pripovedovala razne šale in anekdote.

Lokalni vodnik pripoveduje zgodovinske dogodke.

Na strmem grušču sem naenkrat zagledala rumeno cvetico. Odšla sem do nje in naredila posnetek. Kasneje se je pokazalo, da gre resnično za iskani endemit. Imeli smo izredno srečo, da smo jo videli, saj je v glavnem že odcvetela. Ime je dobila po ustanovitelju Botaničnega vrta v Ljubljani, Francu Hladniku.

Endemit rebrinčevolistna hladnikija.

Ustavili smo se pri bivaku Črna peč, kjer smo se odpočili, pomalicali in upali, da bo medtem dež ponehal. Ker ni nič kazalo na to, smo se odločili, da tokrat ne nadaljujemo poti proti Kuclju, pač pa, da se po drugi krožni poti vrnemo nazaj na izhodišče. Obenem smo sklenili, da bomo izlet ponovili še v letošnjem letu, če pa to ne bo šlo, pa najkasneje prihodnjega 8. marca, ko domačini organizirajo tradicionalni pohod Po poteh koscev in grabljic. Življenje je bilo v teh krajih nekoč zelo težko in ljudje so za golo preživetje ročno obdelali tako rekoč vsako ped zemlje.

Počitek pri bivaku Črna peč, najvišji doseženi točki tokratnega izleta.

Na povratku v dolino smo pazili na naš korak, saj smo hodili po raznih stezicah in kolovozih, kjer so bili mokra trava in spolzko kamenje ter korenine.

Po dobri uri hoje smo prišli v vas Vrtovin. Gre za zelo staro naselje, saj obstajajo listine, da je že leta 1001 rimski cesar podaril območje te vasi ter številna druga naselja in posesti v last oglejski cerkvi. V središču vasi smo si ogledali zelo lepo baročno cerkev, posvečeno sv. Mariji. Cerkev hrani dragoceno opremo iz različnih obdobj. Med njo je poznogotska lesena plastika Marije z otrokom iz 15. stoletja. Preprost lesen križ na steni pa priča o tem, da je bila prva cerkev na tem prostoru postavljena že v 14. stoletju. Cerkev se ponaša tudi z najstarejšimi orglami v Sloveniji, na katere pa žal ni mogoče igrati, saj je bilo iz različnih vzrokov nekaj piščali prodanih.

Cerkev sv. Marije v Vrtovinu.

Vrtovin je imel pomembno vlogo tudi med 1. svetovno vojno, saj je bilo tukaj nekaj časa poveljstvo 16. avstroogrškega korpusa. V mesecu aprilu 1917 je vas obiskal sam cesar Karel I.. Sledi prve svetovne vojne so še sedaj vidne v obliki kavarn.

Na začetku vasi Vrtovin pa smo si še ogledali enkratno zasnovan spomenik 28 padlim junakom in civilnim žrtvam v drugi svetovni vojni. Spomenik je zasnoval znani slovenski kipar Marko Pogačnik, ki ga poznamo kot avtorja grba v slovenski zastavi. Kamniti stebri predstavljajo položaj in višino posameznih vrhov v zaledju vasi, med katerimi je najvišji Kucelj.

Spomenik padlim med drugo svetovno vojno v Vrtovinu.

Pozno popoldne se je prilegel tudi topel obrok, zato smo se ustavili v znani gostilni Sivi Čaven ob nekdanji glavni cesti med Novo Gorico in Ajdovščino, kjer imajo zelo dobro kuhinjo.

Viharniki smo bili zelo navdušeni nad izletom, čeprav nismo dosegli planinskega cilja, smo pa zato le v nekaj uricah izvedeli veliko zgodovinskih dejstev o naselju Vrtovin z okolico in sklenili, da bomo vzpostavljene vezi z lokalnim vodnikom še naprej vzdrževali ter v bodoče tudi sodelovati z njihovim turističnim društvom in planinskim društvom v Ajdovščini.

Nevenka Kanduč

NA PRISTOVŠKEM STORŽIČU – VRNITEV MOŠKIH!

V soboto, 24. 5. 2014, se nas je pet viharikov, vključno z vodnikom Grego Riharjem, odpravilo na Pristovski Storžič. Z avtom smo se tako Alenka, Marjana, Bačko, Grega in Zvone odpeljali do mejnega prehoda Jezersko oziroma Jezerskega vrha, ki je bil naša izhodišča točka.

Od tu smo se po gozdni cesti odpravili do manjše planine, kjer smo se usmerili proti zahtevni Krainerjevi poti. Najprej nas je pot vodila po travniku, gozdu, znova po gozdni cesti in spet čez travnik ter nas tako pripeljala na strma vzhodna pobočja.

Od tu nas je razveseljeval lep pogled na posamezne vrhove Kamniških in Savinjskih Alp nad dolino Ravenske Kočne, ki so bili še povsem zasneženi, medtem ko smo se mi vzpenjali po že popolnoma kopnem pobočju. Kratek vzpon, kjer nam je bila v pomoč jeklenica, nas je pripeljal na zahodna pobočja, kjer se nam je odprl pogled na najdaljši slovenski greben Košuto ter na mnoge druge vrhove.

Razgled med potjo – dolina Ravenske Kočne in vrhovi nad njo.

Ta del je bil precej ruševnat. Do vrha smo morali premagati še strm vzpon ob jeklenici do grebena, po katerem smo se nato sprehodili do vrha (1759 m). Na njem stoji železen križ z napisom, ki nas Slovence verjetno nekoliko zbode: »Koroška, svobodna in nerazdeljena«.

Zadnji del poti po grebenu do vrha.

Na vrhu smo malce za šalo malce zares modrovali, da je bila tokratna planinska »odprava« pravzaprav netipična za Viharnik, od tod tudi naslov tega prispevka. Na planinskem izletu smo namreč prevladovali moški, tako da je bil vsaj enkrat odpravljen oziroma presežen matriarhat. Tudi starostno povprečje je bilo nižje kot običajno, tako da je tudi v tem pogledu izlet pomenil majhen odmik od uveljavljene prakse.

»Selfie« na vrhu Pristovškega Storžiča.

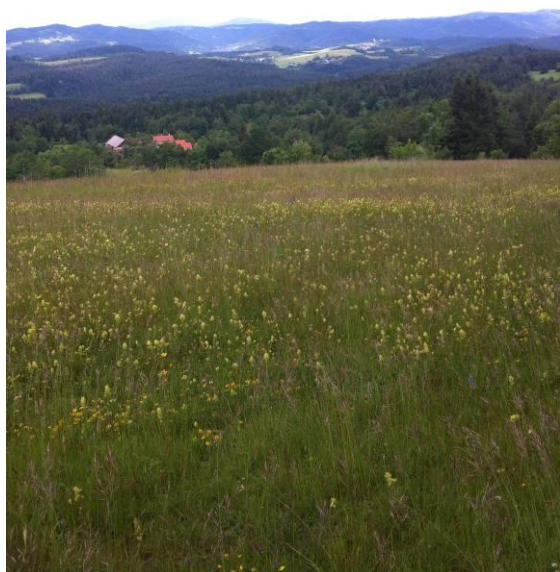
Po narejenem »selfieju« smo se po manj zahtevni poti, večinoma skozi gozd, vrnili na izhodišče, tj. Jezerski vrh. Tokrat sem se na Pristovski Storžič prvič povzpel v družbi. Planinski izlet mi bo v spominu ostal po prijetnih ljudeh, po lepih razgledih in po lepem vremenu, ki nas je pravzaprav presenetilo in tako dodatno prispevalo k prijetnemu vzdušju.

Zvone Bergant

GRMADA NAD ORTNEKOM

Na zadnjo majsko soboto, ko nas je jutro prebudilo s sončnimi žarki, se nas je majhna skupinica, ki je ne moti niti dež niti vročina, odpeljala proti Grmadi nad Ortnekom. Grmada leži v severozahodnem delu Male gore – razpotegnjenega hribovja, ki valovi med Dobrepoljem in Struško dolino na eni strani ter Ribniško dolino na drugi.

Sama vožnja iz Ljubljane do izhodišča vasi Retje je trajala približno 45 minut. Pot nas je na začetku vodila skozi gozd, nato pa smo se začeli počasi vzpenjati proti Grmadi. Prekrasni travniki, polni raznobarnih cvetlic, žvrgolenje ptic in tišina v objemu gozda so nam dali moč in energijo za doseg cilja.

Pred nami so se odpirali prelepi razgledi na okoliške hribe in doline. Naš vodič g. Boris nam je sproti razlagal vse tisto, česar nismo vedeli in nas je zanimalo. Seveda tudi zabave ni manjkalo. Po dobri uri hoje smo prispeli do Turističnega doma na Grmadi, kjer smo se odpočili in poklepetali s prijazno oskrbnico doma.

Z vrha Grmade, ki ima 887 m ter višinske razlike 347 m, smo v lepem sončnem vremenu opazovali doline in okoliške hribe.

Ker smo imeli dovolj časa, smo se na povratku z vrha Grmade odločili, da gremo na še na Kamniti vrh, kjer je bilo tega dne srečanje planincev iz Ljubljane. Že od daleč se je slišala harmonika in čutilo veselje udeležencev. Nismo odšli prej, dokler nismo okusili tudi dobrega golaža iz kotla, saj nas je njegov vonj prijetno omamljal.

Po dobri uri počitka smo se počasi vračali nazaj po lepi gozdni poti, kjer ni bilo slišati avtomobilov in drugih motornih vozil. Ko smo se peljali nazaj proti Ljubljani, sem preišljevala, kako lepa je narava v tem času, kako neokrnjena, pa samo nekaj kilometrov v stran, kjer se lahko naužiješ

svežega zraka, lepih razgledov, kjer pustiš za nekaj časa svoje probleme in skrbi med cvetočimi travniki in krasnimi ljudmi, ki s teboj sopihajo, te zabavajo in te bodrijo. Zato z veseljem čakam nove dogodivščine. Za ta čudovit dan pa se ti, Boris, lepo zahvaljuje hvaležna ekipica. Krasno je bilo !

Breda Vidonja

GORJANSKA PLANINA IN VRH – ZAKAJ PET, ČE LAHKO OSEM IN VEČ

V soboto, 7. 6. 2014, se nas je sedem »viharnikov« z vodnikom Borisom Jesenškom odpravilo v Karnijo. Z avtom smo se pripeljali do Žabnic (Camporossa) oziroma Vrtinjšlogarskega grabna (Val Bartolo). Od izhodišča smo najprej hodili po cesti, kmalu za plezališčem pa zavili v gozd na lepo serpentinasto mulatjero ter po približno dveh urah hoje prispeli do sedla Kot (Sella Canton), ki je bil po programu izleta pravzaprav izhodišče tokratnega izleta. Na njem se nahajajo klop, razpelo in zvon; s »pritrkovanjem« sem tako naznanil naš prihod na prvi (vmesni) cilj tokratne naše poti.

Prvi vmesni cilj je bilo sedlo Kot.

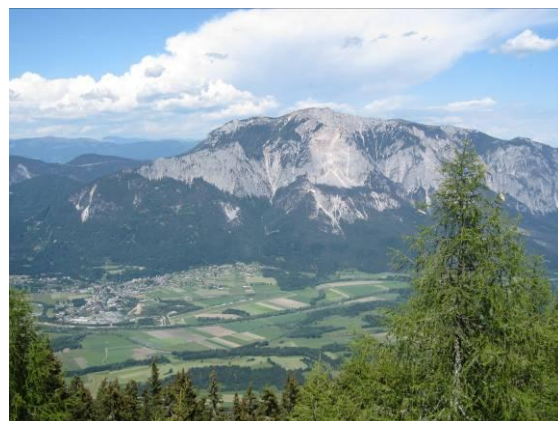
Po kratkem počitku smo se odpravili naprej. »Pot je na nekaterih mestih dokaj strma, vendar naj nam bo v tolažbo, da so jo zmogle tudi krave in telički, zato ni vrag, da je ne bi tudi mi«, je o tem delu poti zapisano v napovedi izleta. Ker je bilo za nami že dve uri hoje in so bili »motorji« že ogreti, kakšnih posebnih težav na tem delu nismo čutili. Med hojo na tem delu poti smo lahko občudovali vrhove Julijske Alp na eni ter Karnijskih Alp na drugi strani. Ko

se naše oko lahko naužije takih lepot, je to samo še dodatna spodbuda, da so noge manj težke. Večinoma pa je pot, potem ko smo premagali ta vzpon, potekala po gozdni cesti in sama po sebi ni bila nič posebnega. Zanimiva se mi je zdela predvsem zato, ker je v posameznih delih izgledala kot nekakšna trasa mejnih kamnov, tako da smo izmenjaje se hodili po Italiji in Avstriji. V zadnjem delu poti smo spet prišli na »odprto« in znova lahko občudovali zasnežene mogočne vrhove Julijskih Alp. Odprti deli poti so prijetnejši tudi zato, ker je v tem delu zgodnje gorsko cvetje že bolj bohotno in tako bogati naše »pohajkovanje«. Po dveh urah in pol hoje od sedla smo prispeli na Gorjansko planino (Göriacher Alm).

Pod Gorjansko planino – pogled na Julijske Alpe.

Večina se je ob prihodu od precejšnje utrujenosti zaradi dolge poti posedla po tleh, sam pa sem naredil še nekaj metrov vzpona do Gorjanskega vrha (Göriacher Berg - 1693 m). Tam je bil pogled na Julijske Alpe ter na Ziljsko dolino z Dobračem lepši, pa tudi travnik je bil bolj porasel s cvetjem.

Pogled z Gorjanskega vrha na Ziljsko dolino in Dobrač.

Po enaki poti smo se nato vrnili najprej do sedla Kot in od tam še do izhodišča izleta. Naš tokratni planinski izlet je namesto predvidenih petih ur trajal približno osem ur in pol; odtod tudi del naslova tokratnega prispevka. Ta planinski izlet je ponovno pokazal, da je z voljo možno marsikaj doseči. Hkrati je bilo zanimivo hoditi po krajih, ki imajo tudi (včasih že malce pozabljena) slovenska imena, ležijo pa v sosednjih dveh državah.

Sestava udeležencev tokratnega planinskega izleta je bila generacijsko precej različna. Med potjo sem tako razmišljal, da so ta in številni podobni planinski izleti primer, kako je pravzaprav enostavno živeti medgeneracijsko sožitje, o katerem je toliko govora v naši družbi. Ti izleti namreč kažejo, kako si lahko mladi in manj mladi pomagamo, se spodbujamo ter smo si na najrazličnejše načine lahko za zgled, tudi po energiji, zanosu in mladosti, ki ni le stvar let, ampak predvsem srca.

Zvone Bergant

HUDIČEV BORŠT v soboto, 12. julija 2014

Zaplata sredi hriba je Hudičev boršt

Najprej legenda...

V bližini Preddvora sta živela dva brata, ki sta se že dolgo prepirala, čigav je gozd na pobočju današnje Zaplate. Ob nekem hudem prepiru je starejši brat v jezi rekel: »Če ni moj ta gozd, naj ga vzame hudič!« Ponoči je bilo hudo neurje, strele, gromi, nalivi...prišel je hudič in naložil na rame sporni gozd. Poletel je nad hribom Cjanovca, jutro se je že delalo in v cerkvi sv. Jakoba je zazvonilo. Hudič je izgubil

moč in gozd mu je padel na tla, tam, kjer ga je vzel, pa je nastala jasa. Zaplata gozda na pobočju Cjanovce je tako posebna in lepa naravna znamenitost, da so ljudje po njej poimenovali hrib Zaplata. V gozdu je veliko starih in lepih dreves, na pobočju gore rastejo prelepe cvetlice, veliko je materine dušice. Pot, ki preči hrib, je malce nevarna v dežju in v zimskih razmerah. Naša pot je bila sončna, rožnata, (polna rož, ali obdana z rožami) ravno prav topla, suha, mehka in zelo ozka.

Če pogledam slike s tega izleta, se mi zopet utrnejo misli: »Kje so moški?« Res smo imele viharne izlete kar tri moške in to je bila tudi prava posebnost, saj nas je bilo skupno le 10 plus šofer.

Pot: Ljubljana-Preddvor-Laško-po lovski na planinski dom Kokrškega odreda na Kališču(1540m)-Hudičev boršt-Javorov vrh-koča Iskra na Sv.Jakobu-Turn pri Preddvoru-Ljubljana.

Vodnik Borut je v program izleta napisal, da je pot zahtevna in skupina je bila temu primerno majhna, a za druženje ravno pravšnja, tako da smo se pred nedeljskimi volitvami, kljub volilnemu molku, lahko v zvezi z zahtevno nalogo še kaj posvetovali. Verjetno smo glasove na volitvah dali bolj prijaznim kandidatom, saj smo se dobro sprostili in napolnili s prijazno energijo.

V sedemurni prelepi planinski turi, ki je speljana v varni razdalji Storžiča, ob občudovanju mogočne gore, smo se ustavili v treh kočah, Kališče, Hudičev boršt in Sv. Jakob in vsaka nam je pustila prav posebne spomine. Seveda bom opisala le svoja doživetja in občutke, ki so me obdajali.

Vic: Janez in Micka iz Preddvora ali nekje v bližini sta živela v sožitju in Janez je hodil ob sobotah v hribe, Micka pa je ta čas doma kuhala in pospravljala. Neke sobote je Janez zopet zgodaj vstal in se odpravil na Kališče. Kmalu po odhodu se je ulil dež in Janez se je odločil, da se vrne k Micki, ki je verjetno še v postelji. Res je bila, hitro se je slekel in smuknil k njej v toplo posteljo. »Ane.. Je pa res slabo vreme, lije kot iz škafa..« je rekla vsa srečna Micka, ».. naš norec je pa šel danes na Kališče..!«

Viharniki pred Planinskim domom kokrškega odreda (1540) na Kališču.

S Kališča smo po uri hoda prišli na »ganc« novo kočo, brunarico ki so jo zgradili planinci iz Preddvora in so jo poimenovali »Koča za moške na Hudičevem borštu«, kjer smo lahko samo nekaj malega popili, hrane pa kljub temu, da imajo velike domače salame, nismo dobili. Borutu, našemu duhovitemu vodniku, je bila koča silno všeč (glej sliko), saj mu bo morda še prišla prav, če bo v hudi stiski.

Varno zavetišče za moške.

Nova brunarica Planinskega društva Preddvor v Borštu

Izpod gore Javorov vrh, z ozadjem Hudičevega boršta, smo se nastavili fotografu Boštjanu.

Le 15 minut pod razglediščem je simpatična koč Iskre na hribu Sv. Jakoba, ki ima ime po cerkvi, imenovani po apostolu sv. Jakobu.

Še zadnjič smo malo pomalicali in popili, nekateri celo pivo, nato smo se prav na hitro spustili v dolino, kjer nas je že čakal naš šofer Boris s kombijem, imenovanim avtobus, kamor Boris lahko stlači kar 17 planincev. Med potjo smo občudovali predvsem rožice in prelepe razglede Slovenije, srečali smo bolj malo planincev in čeprav je bilo zelo lepo, smo komaj čakali na domači kavč, hladen tuš, kozarec piva in seveda na TV daljinca za ogled svetovnega prvenstva MONDIAL 2014, ko sta se Brazilija in Nizozemska borili za tretje mesto.

Ljuba Prezelj

OZNAKE NA PLANINSKIH POTEH

Planinci zelo dobro poznamo planinske markacije, ki nas usmerjajo na pravo pot in stezice pri našem izbranem planinskem cilju. Večkrat pa poleg najbolj znane Knafelčeve planinske markacije na naših poteh naletimo tudi na druge označbe. Čeprav jih planinci bolj ali manj kar dobro poznamo, se mi je zdelo kljub temu zanimivo in mogoče tudi koristno, da bi jih povzela na enem mestu.

Markacija je znak, ki označuje planinsko ali pohodniško pot. V Sloveniji so planinske poti označene z osnovno Knafelčevo markacijo z belo piko, obdano z rdečim kolobarjem. Praviloma je narisana na desni strani naše poti proti cilju, če je le možno, v višini oči. V naši državi je skupna dolžina markiranih poti okoli 7000 km, za enotno označevanje poti pa skrbijo registrirani markacisti iz planinskih društev.

Poleg standardne markacije so včasih zraven pripisane tudi številke ali črke, ki dodatno označujejo pot. Med najbolj prepoznane se uvršča Slovenska planinska pot ali Transverzala, ki vodi od Maribora do Ankarana. Ta pot je bila prva vezna pot v Alpah. Po njenem zgledu so jih začeli urejati tudi v drugih alpskih regijah. Ta pot je označena s Knafelčevo markacijo in majhno številko 1. Zasavska planinska pot pa ima preko markacije črko Z.

Knafelčeva markacija za Slovensko planinsko pot.

Alojz Knafelc (Novo mesto 1859 – Ljubljana 1937) je bil kartograf in planinec, ki je večino svojega prostega časa namenil označevanju planinskih poti. Poleg markacij je skrbel tudi za kašipotne table. Prva s Knafelčevo markacijo označena pot je bila pot na Triglav, in sicer že leta 1871.

Na naši severni meji lahko naletimo tudi na klasično belo-rdečo markacijo, ki je obdana z zelenim kolobarjem. Nekdaj je zeleni kolobar označeval zeleno mejo, obmejno območje z omejenim gibanjem.

Markacija, ki označuje zeleno mejo.

Poleg markacije so po potrebi na poti tudi rdeče smerne table - rdeče puščice, narisane na deblih oz. skalah.

Določene poti so označene tudi z zimskimi markacijami, ki omogočajo orientacijo v zimskem času, ko v gorah zapade več snega in pokrije markacije na skalah.

Zimske markacije so približno pet metrov visoki drogovi, ki imajo na vrhu pritrdjeno rdečo puščico, ki služi tudi za orientacijo, saj kaže v smeri proti naslednjemu drogu.

Smerne table.

Zelo staro, vendar še vedno aktualno in uporabno oznako za smer predstavlja tudi možic. Uporabljajo ga po vsem svetu. Gre za umetno postavljen kup kamnja. Sestavljen je iz različno velikih kamnov, ki se polagajo drug na drugega. Te oznake so še posebej pomembne na težavnem in gorskem terenu, v stepah in puščavah. Pohodniki, ki pridejo do možica, lahko dodajo nov kamen na vrh in ga tako ohranjajo, saj bi ga sicer naravne sile sčasoma uničile.

Kamniti možic na travniku.

Za označevanje Evropskih pešpoti E6 in E7 se uporablja markacija, ki je po obliki in velikosti enaka Knafelčevi markaciji, z razliko, da je v sredini rumena pika, obdana z rdečim kolobarjem.

Evropska pešpot E-6 je mednarodna pešpot, ki poteka prek različnih evropskih dežel, od Laponske - Baltskega morja -, Jadranskega morja do Egejskega morja. Pobudnik evropskega popotništva pri nas je bil gozdarski inženir Milan Ciglar, ki je idejno trasiral potek poti E6 od Radeljskega prelaza do Strunjana. Ta odsek mednarodne poti se po njem imenuje Ciglarjeva pot.

Dolga je okoli 260 km. Ko je bila odprta leta 1975, je najprej potekala preko Snežnika na Hrvaško. Po razpadu Jugoslavije je bila pot leta 1997 spremenjena, tako da se konča v Strunjanu. Z dokončanjem celotne trase pešpoti E-6 je po skoraj treh tisočletjih ponovno zaživela nekdanja Jantarska pot med Baltikom in Jadranom.

Markacija za evropsko pešpot.

Evropska pešpot E-7 pa poteka prek različnih evropskih dežel, od Atlantika – Sredozemskega morja – Gardskega jezera do južne Madžarske. Pot prihaja v našo državo iz Italije preko opuščenega mejnega prehoda Robič in se nadaljuje preko Porezna, Blegoša proti Škofji Loki, Vrhniki, do hriba Mačkovec (911 mnm), kjer se križa s pešpotjo E-6 in nadaljuje proti Krki, Dolenjskim Toplicam na Gorjance, do Kostanjevice na Krki, na Donačko goro, v Ormož, Moravske Toplice in Hodoš, kjer se pešpot na našem ozemlju konča, nato se nadaljuje po Madžarski.

Na naših planinskih poteh se velikokrat srečamo tudi z razvejano mrežo Poti kurirjev in vezistov NOV Slovenije, ki so označene z rumeno-modrimi markacijami. Modra barva predstavlja telekomunikacije, rumena pa pošto.

Markacija Poti kurirjev in vezistov.

Pot kurirjev in vezistov NOV Slovenije je najdaljša slovenska transverzalna pot. Njen rojstni dan je 13. junij 1969, spominja pa na organizacijo kurirskih,

telefonskih in radijskih zvez v narodnoosvobodilnem boju slovenskega naroda. Kurirji in vezisti so v tem boju opravljali pomembne naloge prenosa in posredovanja pisnih, telefonskih in radijskih sporočil.

Pot je speljana po vseh slovenskih pokrajinah, od Prekmurja do slovenske Istre, v dolžini nad 1000 kilometrov. Pričetek je v Gančanih, kjer je padel voditelj narodnoosvobodilnega gibanja v Prekmurju. Konča pa se na Slavniku, kjer je bila od marca 1943 do osvoboditve kurirska postaja, najjužnejša kurirska postaja na slovenskem ozemlju.

V Sloveniji se pohodniki lahko rekreirajo in izobražujejo tudi na tako imenovanih tematskih poteh. Vključno z gozdnimi učnimi in turističnimi potmi jih je označenih preko 380.

Naravoslovne učne poti so speljane po gozdni, travnati ali grmičevnati pokrajini, kjer spoznavamo gozdne rastline, živali, tradicionalne obrti, naravne pojave ipd. Naravoslovne učne poti so običajno označene z zeleno- rumenimi markacijami.

Markacija za učno pot.

Najprej so se pojavile gozdne učne poti, ki so nastale v industrijskih državah zahodne Evrope, v Sloveniji pa so se začele pojavljati po letu 1974. Opremljene so s tablami, na katerih so komentarji o geoloških, živalskih in rastlinskih zanimivostih.

Med prvimi tematskimi potmi so se pojavile gozdne učne poti.

Na planinskih poteh in kolovozih velikokrat vidimo tudi različne gozdarske oznake (enojne, dvojne ali celo trojne rdeče črte na deblih). Te ne smemo zamenjati s planinskimi smernimi črtami, ki označujejo meje gozdnih oddelkov ali katastrske meje in so lahko zelo podobne rdečim smernim črtam. Gozdarske oznake se uporabljajo pri gospodarjenju z gozdom.

Gozdne oznake, za katere skrbi javna gozdarska služba, so katastrske in oddelčne meje ter meje državnih parcel.

Meje v gozdu se označujejo s črtami na stoječih drevesih v prsni višini. Običajno so narisane na obeh straneh debla v smeri poteka meje.

Gozdarske oznake meja:

črta – meja parcele

dve vzporedni črti – oddelčna meja

pika in dve vzporedni črti – meja med katastrskimi občinami

številka in dve vzporedni črti – oddelčna meja s številko oddelka

tri vzporedne črte – meja državne parcele

Vir informacij: internetne strani

Urednica

PREDLOG ZA IZLET

RAČKI RIBNIKI IN V BOTANIČNI VRT TAL 2000

Naš planinski prijatelj Pavli Jarc mi je poslal kratek opis izleta na Račke ribnike in obiska botaničnega vrta. Glede na njegov opis nudi ta izlet obilo užitkov v opazovanju flore in favne ter spoznavanju marsičesa novega. Mogoče bo navedeni prispevek pripomogel k temu, da si boste te lepote kdaj tudi sami ogledali.

Urednica

V nedeljo, 11. 5. 2014, se nas je na železniški postaji v Račah zbralo 16 pohodnikov in veselo smo se napotili proti Račkim ribnikom. Pot nas je vodila ob železniški progi Maribor–Celje, po kateri je pogosto mimo nas švignil kakšen poslikan vlak.

Kmalu smo po lepi gozdni poti prišli do velikega umetnega jezera Požeg. Ob jezeru so našle zavetišče številne vrste ptic. Akumulacija Požeg je že del krajinskega parka Rački ribniki - Požeg, ki meri 484 ha in je zaradi bogate naravne dediščine zavarovan od leta 1992. V parku živijo 203 vrste ptic, 12 vrst dvoživk, 49 vrst kačjih pastirjev, v njem raste mnogo redkih in ogroženih rastlinskih vrst. Park je tudi pomembno gnezdišče in preletna točka predvsem vodnih ptic (ribji orel, pribe). V parku je več označenih pešpoti in kolesarskih poti.

Od tu smo se podali v Zgornjo Gorico, kjer je že skoraj 20 let zelo lepo urejen Botanični vrt Tal 2000, ki je edini zasebni botanični vrt v Sloveniji. Ima največjo zbirko vodnih in obvodnih rastlin pri nas, dopolnjujejo jo zbirka strupenih in zdravnih rastlin ter zbirka mineralov. Tu si je mogoče ogledati vrsto rastlin, ki jih drugače v naravi izjemno težko vidimo. Posebno skrb posveča njegov lastnik ogroženim rastlinskim vrstam, ki jih je v vrtu okrog 63.

Gospod Roman Hergan, lastnik in oskrbnik vrta, nas je lepo sprejel in nam ponudil različne zeliščne napitke. Večina jih ima za

osnovo alkohol, nekaj je pa tudi brezalkoholnih. Kasneje nas je po svojem botaničnem vrtu tudi popeljal in nam nanizal nekaj zanimivih podrobnosti o nastanku in urejanju vrta.

Po ogledu vrta nam je predstavil še svojo bogato zbirko mineralov, zbranih skoraj z vsega sveta. Obdelane in neobdelane minerale je možno tukaj tudi kupiti.

Po počitku in malici v botaničnem vrtu smo se vračali na izhodišče po čudoviti gozdni cesti in potki mimo Turnovih ribnikov (Turntajht, Srednji tajht in Špic).

Pavli Jarc

UTRINKI IZ NARAVE

HRASTOVA LISTNA ŠIŠKARICA?

Ob koncu meseca aprila sem odšla na sprehod v gozd, nedaleč stran od Črnuč. Ob poti sem zagledala rdečo kroglico, za katero sem najprej pomislila, da je kos odvržene plastike. Ko sem se sklonila, da bi jo pobrala, sem zagledala še drugo kroglico in takoj ugotovila, da gre za rastlino. Ko sem vejico utrgala, sem videla, da je kroglica premera okrog 4 cm pritrjena na hrastove vejice. Pomislila sem, da gre za neko vrsto zajedalca na hrastu oz. za šiško v začetki fazi razvoja.

Po pregledovanju spletnih internetnih strani nisem dobila zadovoljivega in trdnega dokaza, za kaj gre, večina najdenih informacij pa kaže na to, da gre po vsej verjetnosti za hrastovo listno šiškario – žuželko, ki je menda kar pogosta. Ima enoletno generacijo. Roji konec maja-junija, pojavijo se samice in samci. Samica odloži jajčeca na listne žile. Ličinka izzove nastanek kroglice iz listnega tkiva, v kateri se razvija. Zabubi se oktobra-novembra, decembra-januarja se na partenogenetski način razvijejo samo samice, ki odlagajo jajčeca na popke. Ličinke se izležejo do konca aprila-maja. Zabubijo se, izletijo samice in samci.

Vir: internetne strani

Nevenka Kanduč

APRILSKO POPOLDNE V ARBORETUMU VOLČJI POTOK

Ne bom pisal o nastanku niti o zgodovini, kje leži in kako priti do Volčjega potoka.

Bilo je konec aprila, ko sva se z Alešo odločila, da po dolgem času zopet obiščeva arboretum kljub temu, da je bilo vreme muhasto. Še boljše, sem si mislil, saj bodo pogoji za kakšno dobro fotko boljši kot pa ob zgodnjem sončnem popoldnevu. Zanimalo me je tudi, kašne so posledice žledoloma. Minilo je že kar nekaj časa, ko sva bila tu z najino vnukinjo, tokrat sva bila sama.

Ob poti, ki vodi v osrčje parka, sem pričakoval na desni strani gredice s tulipani, tako kot je bilo ob mojem zadnjem obisku, očitno sva jih zamudila. Toda tam je bila le urejena trata, na njej pa skupina sprehajalcev. Bil sem kar malo razočaran. Hodila sva po urejenih potkah med jezerci z racami, v nekaterih pa švigajo tik pod gladino pisane okrasne ribe. Nekatero so pravi kapitalci. V enem od jezerc sem opazil klopco, ki je kar vabila na namakanje nog po daljšem pohajanju po parku.

Po pohajkovanju po parku bi se prileglo namakanje nog.

Na moje veselje je bilo vedno več cvetočega rododendrona ali sleča, od nizko rastočih grmičkov do nekaj metrov visokih grmov - skoraj dreves. Manjkalo ni tudi drugega cvetja.

Rododendron ali sleč, od grmička do drevesa.

Ko sva zapuščala osrednji del arboretuma, sva srečevala vedno manj obiskovalcev. Z desne, iz gozda, sva poslušala žvrgolenje ptičkov, tu pa tam se je oglasila kukavica pa tudi kakšen kra-kra je bilo čuti. Posledice žleda so pridni delavci arboretuma že pospravili, so pa še vidni sledovi februarске katastrofe. Z leve sva občudovala v ravnih pasovih filigransko pokošene travnike in v daljavi ob poti vrsto pisano cvetočih slečev, ki so kar vabili k pritisku na sprožilec fotkiča. V slovo nama je pomahala kavka.

Slovo.

Za konec pa sva bila deležna še nekaj kapelj dežja.

Tekst in fotografije **Anton Doma**

MINUTKA ZA POEZIJO

Perunika

*Ko v rožniku nebesne sile
tla so z dežjem prepojile,
se je mavrica zbudila
in naravnost k nebu vzhllila.*

*Mlada, nežna in še rosna,
toda ravna in ponosna
kot Perunova sekira
cvet perunika odstira.*

Rožnik je naše staro ime za maj. Zelo redko, že pozabljeno ime za peruniko je tudi **mavrica**.

Simbol staroslovanskega boga Peruna je sekira. **Perun** je bog plodnosti, bliska, groma in dežja. Po njem je perunika dobila ime.

Alenka Dobeic

Avgust 2014

PD VIHARNIK